

Vieša sprendimų paieška

Greita paieška Detali paieška Pagalba

Pavadinimas: [2023-10-26][nuasmeninta nutartis byloje][e2T-4-798-2023].docx**Bylos nr.:** e2T-4-798/2023**Bylos rūšis:** civilinė byla**Teismas:** Lietuvos apeliacinis teismas**Raktiniai žodžiai:****Teisiniai terminai:****Šalys:**

Vardas/Pavardė/Pavadinimas	Kodas	Byloje kaip
Neviešas		pareiškėjas
Neviešas		suinteresuotas asmuo
Neviešas		suinteresuotas asmuo
Neviešas		suinteresuotas asmuo

Kategorijos:

Bylos dėl Europos Sąjungos teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo

dėl teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo

CIVILINIS PROCESAS

CIVILINIS PROCESAS

CIVILINIS PROCESAS

CIVILINIS PROCESAS

Bylos, kuriose spręsta dėl užsienio valstybių teismų (arbitražų) sprendimų pripažinimo ir vykdymo

Tarptautinis civilinis procesas

Tarptautinis civilinis procesas

Tarptautinis civilinis procesas

Tarptautinis civilinis procesas

Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir leidimas vykdyti

Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir leidimas vykdyti

Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir leidimas vykdyti

Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir leidimas vykdyti

BYLOS SU TARPTAUTINIŲ ELEMENTŲ

Civilinė byla Nr. e2T-4-798/2023
Teisminio proceso Nr. 2-60-3-00059-2022-1
Procesinio sprendimo kategorija 3.6.6

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS**NUTARTIS**

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. spalio 26 d.
Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Astos Radzevičienės, Antano Rudzinsko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Viginto Višinskio,

teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjusi **pareiškėjo (duomenys neskelbtini)** prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (*duomenys neskelbtini*) sprendimą byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*),

n u s t a t ė :

1. Lietuvos apeliaciniame teisme priimtas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymas pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (*duomenys neskelbtini*) sprendimą byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – ir arbitražo sprendimas), kuriuo pripažinta, kad (*duomenys neskelbtini*).
2. 2022 m. lapkričio 21 d. byloje gautas (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (*duomenys neskelbtini*) sprendimą byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*), kuriame, be kita ko, prašoma sustabdyti civilinės bylos pagal (*duomenys neskelbtini*) prašymą nagrinėjimą iki tol, kol galutinai bus išspręsta byla dėl Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (*duomenys neskelbtini*) sprendimo byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*) panaikinimo.
3. 2022 m. lapkričio 21 d. byloje gautas (*duomenys neskelbtini*) prašymas dėl kreipimosi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – ESTT) dėl prejudicinio sprendimo priėmimo užduodant šiuos klausimus: 1) Ar Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybės narės nacionalinis teismas gali pripažinti ir leisti vykdyti arbitražo sprendimą, (i) kuriame atsisakoma taikyti imperatyvias ES konkurencijos teisės taisykles ir (ar) kuris nukrypsta nuo nuoseklaus ir vienodo ES konkurencijos teisės aiškinimo, ir (ar) (ii) kurio pripažinimas ir vykdymas galėtų sukurti neišvengiamas sąlygas arbitražo sprendimo šalims (ūkio subjektams) ir (ar) valstybei narei, kurioje pripažįstamas ir leidžiamas vykdyti arbitražo sprendimas, pažeisti imperatyvias ES konkurencijos teisės normas, pirmiausia Sutarties dėl ES veikimo 101 straipsnio 1 dalį?; 2) Ar vienodo ES teisės aiškinimo, jos nuoseklumo, visiško veiksmingumo ir autonomijos užtikrinimas nebūtų pažeistas, jei ES valstybės narės nacionalinis teismas pripažintų ir leistų vykdyti arbitražo sprendimą, kuriuo (i) ES veikiančių ūkio subjektų konkuravimo faktas nėra aiškinamas ir (ar) nustatomas, remiantis ES konkurencijos teisės taisyklėmis, ir (ar) (ii) ES veikiantis ūkio subjektas yra įpareigojamas atskleisti jautrią komercinę informaciją konkurentui, ir tokiu būdu galimai pažeisti Sutarties dėl ES veikimo 101 straipsnio 1 dalį?
4. 2022 m. lapkričio 21 d. byloje gautas (*duomenys neskelbtini*) prašymas dėl bylos sustabdymo.
5. 2022 m. gruodžio 23 d. byloje yra gautas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) prašymą dėl kreipimosi į ESTT dėl prejudicinio sprendimo priėmimo užduodant prašyme nurodytus klausimus, kuriame pareiškėjas prašo jį atmesti.
6. 2022 m. gruodžio 23 d. byloje yra gautas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į suinteresuotų asmenų (*duomenys neskelbtini*) prašymus dėl civilinės bylos sustabdymo, kuriame pareiškėjas prašo juos atmesti.
7. Tame pačiame atsiliepime pareiškėjas (*duomenys neskelbtini*) pateikė prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, t. y. taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimo priemones tuo atveju, jei bus patenkintas prašymas dėl bylos sustabdymo.
8. 2023 m. sausio 10 d. byloje gautas (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.
9. 2023 m. sausio 10 d. byloje gauti (*duomenys neskelbtini*) rašytiniai paaiškinimai dėl kreipimosi į ESTT. Nurodė, kad atsiliepimų argumentai nepaneigia poreikio kreiptis į ESTT dėl prejudicinio sprendimo priėmimo.
10. 2023 m. sausio 10 d. byloje gautas suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, kuriame prašo pareiškėjo reikalavimo netenkinti.
11. 2023 m. sausio 10 d. byloje gautas (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) prašymą kreiptis į ESTT dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, kuriame nurodė, kad prašymą palaiko.
12. Lietuvos apeliacinis teismas 2023 m. sausio 10 d. nutartimi nutarė sustabdyti civilinę bylą Nr. e2T-4-798/2023 pagal pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos

- Respublikoje Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (*duomenys neskelbtini*) sprendimą byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*) kol bus išnagrinėtas suinteresuotų asmenų prašymas Helsinkio apygardos teisme dėl nurodyto arbitražo sprendimo panaikinimo (*duomenys neskelbtini*); suinteresuotų asmenų prašymą dėl kreipimosi į ESTT dėl prejudicinio sprendimo priėmimo ir pareiškėjo prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo atmesti.
13. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2023 m. birželio 8 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-177-381/2023 Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. sausio 10 d. nutartį panaikino ir perdavė klausimą iš naujo nagrinėti Lietuvos apeliaciniam teismui.
14. 2023 m. liepos 13 d. byloje gauti (*duomenys neskelbtini*) rašytiniai paaiškinimai. Suinteresuoti asmenys nurodė, kad kasacinis teismas nagrinėjamo ginčo atveju nekonstatavo, jog nėra pagrindo stabdyti bylą. 1958 m. Niujorko konvencijoje dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo (toliau – Niujorko konvencija) nėra įtvirtinta kriterijų, pagal kuriuos teismas turi nustatyti, ar yra poreikis taikyti aptariamoje teisės normoje esančias priemones bei nustatyti jų mastą. Niujorko konvencijos VI straipsnio formuluotė „gali, jeigu pripažins esant tikslinga“ (angl. „if [court] considers it proper“) rodo plačią teismo diskreciją aptariamam klausimui. Suinteresuotų asmenų manymu, šioje situacijoje turi būti įvertintas šalių interesų balansas, t. y. kiek nukentėtų pareiškėjo interesai dėl užsitęsusios pripažinimo procedūros lyginant su tuo, kiek nukentėtų suinteresuotųjų asmenų interesai, jeigu būtų pripažintas arbitražo sprendimas ir leista jį vykdyti, tačiau vėliau jis būtų panaikintas. Prašomu pripažinti ir leisti vykdyti arbitražo sprendimu, *inter alia* (be kita ko), patenkinti neturtinio pobūdžio reikalavimai, susiję su įpareigojimu skolininkui atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus. Kadangi situacija tarp šalių yra konfliktinė ir tęsiasi jau aštuonerius metus, galima teigti, kad įvykdžius arbitražo sprendimą, jo vykdymo atgręžimas (dalyje dėl patenkintų neturtinių reikalavimų) būtų neįmanomas arba ypatingai komplikotas. Todėl vienintelis būdas užtikrinti, kad Suomijos teisme pateikto prašymo dėl arbitražo sprendimo panaikinimo patenkinimo atveju toks Suomijos teismo sprendimas sukels realias materialiąsias teises pasekmes (realiai, o ne formaliai apgins ieškinį pateikusių asmenų materialines teises) yra užtikrinimas, jog arbitražo sprendimas nebus priverstinai vykdomas tol, kol bus užbaigta byla dėl arbitražo sprendimo panaikinimo. Vienintelis būdas to pasiekti – Lietuvos apeliacinio teismo nutartimi sustabdyti bylą dėl arbitražo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti. Nėra pagrindo teigti, kad dėl bylos sustabdymo nepagrįstai pailgės arbitražo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti procesas. Suinteresuotų asmenų teigimu, jų prašymo dėl bylos sustabdymo pagrįstumą įrodo tai, kad: (i) prašymas dėl arbitražo sprendimo buvo pateiktas bona fide, t. y. juo nesiekama vilkinti proceso; ir (ii) egzistuoja pagrįsti ir realūs teisiniai pagrindai bei juos pagrindžiantys argumentai dėl arbitražo sprendimo prieštaravimo viešajai tvarkai ir teisinės sistemos principams.
15. 2023 m. liepos 13 d. byloje gauti suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) rašytiniai paaiškinimai. Nurodė, kad bylos pagal skundą Suomijoje nagrinėjamas vyksta ypač sparčiai. Be to, arbitražo sprendimas jau yra įvykdytas galima vykdyti apimtimi, todėl civilinės bylos sustabdymas neužvilkins arbitražo sprendimo įvykdymo. Tai patvirtina esant pagrindą sustabdyti šią civilinę bylą. Lietuvos Aukščiausiajam Teismui konstatavus, kad civilinės bylos dėl Suomijos Respublikoje vykstančio proceso dėl arbitražo sprendimo panaikinimo ar pripažinimo niekiniu ir negaliojančiu negalima sustabdyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 163 straipsnio įtvirtintu privalomuoju bylos sustabdymo pagrindu, civilinėje byloje tenkinamas CPK 164 straipsnyje numatytas fakultatyvusis bylos sustabdymo pagrindas. Pažymėjo, kad šioje civilinėje byloje susidariusi situacija visiškai atitinka teismų praktikoje bei teisės doktrinoje numatytus Niujorko konvencijos VI straipsnio kriterijus bylą dėl užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo ir leidimo vykdyti sustabdymui. Lietuvos Respublikoje ir Suomijos Respublikoje inicijuotos bylos yra susijusios tokiu būdu, kad pirmesnė turėtų būti išnagrinėta Suomijos Respublikoje inicijuota byla dėl arbitražo sprendimo panaikinimo arba pripažinimo niekiniu ir negaliojančiu ir tik po to, gali būti toliau nagrinėjama civilinė byla, kurioje keliamas klausimas dėl to paties arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo Lietuvoje. Kitaip tariant, pirma reikalinga išsiaiškinti ar neegzistuoja pagrindai arbitražo sprendimo panaikinimui arba pripažinimui niekiniu ir negaliojančiu. Tik tuomet nuosekliai galima bus spręsti, ar yra tenkinami visi pagrindai arbitražo sprendimą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje, ar ne. Civilinėje byloje pateikti įrodymai patvirtina, kad egzistuoja arbitražo sprendimo Suomijos Respublikoje panaikinimo pagrindai.
16. 2023 m. liepos 26 d. pareiškėjas (*duomenys neskelbtini*) pateikė prašymą dėl vykdomojo rašto išdavimo, kuriuo prašo pripažinus ir leidus Lietuvos Respublikoje vykdyti Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų Arbitražo instituto administruotoje arbitražo byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*) priimtą (*duomenys neskelbtini*) arbitražo sprendimą (ar jo dalį, kuria (*duomenys neskelbtini*) įpareigotas atsistatydinti iš (*duomenys neskelbtini*) vadovo pareigų), išduoti vykdomąjį raštą dėl neįvykdyto arbitražo sprendimo 522 e) punkto, kuriuo „Arbitražo teismas nurodo p. (*duomenys neskelbtini*) atsistatydinti iš (*duomenys neskelbtini*) vadovo (Bendrovės vadovo; lietuviškai – prezidento) pareigų gavus šį Galutinį sprendimą“.

17. 2023 m. liepos 27 d. byloje gauti pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) rašytiniai paaiškinimai, kuriuose yra nurodoma, kad (*duomenys neskelbtini*) nepagrįstai vilkina procesą, siekdamas išvengti arbitražo sprendimo vykdymo dalyje dėl įpareigojimo atsistatydinti iš vadovo pareigų. Nors jau praėjo vieneri metai po arbitražo sprendimo priėmimo, (*duomenys neskelbtini*) iš (*duomenys neskelbtini*) vadovo pareigų ne tik nėra atsistatydinęs, bet ir visais įmanomais būdais bando užvilkti arbitražo sprendimo pripažinimą ir vykdymą. Suinteresuoti asmenys neįrodė, kad Suomijos aukštesniųjų instancijų teismų sprendimai gali turėti kokią nors įtaką šios bylos nagrinėjimui, ypač atsižvelgiant į tai, kad net jei kuri nors arbitražo sprendimo dalis Suomijoje būtų panaikinta (kam nėra pagrindo), tai nebūtų pagrindas atsakyti arbitražo sprendimą pripažinti Lietuvoje (ir leisti jį vykdyti dalyje dėl (*duomenys neskelbtini*) įpareigojimo atsistatydinti). Kasacinio teismo nutartyje nurodyti pagrindai sustabdyti šios bylos (ar jos dalies) nagrinėjimą neegzistuoja. Skundas Suomijoje jau yra atmetas visa apimtimi pirmosios instancijos teismo ir tai patvirtina jo nepagrįstumą iš esmės. Priešingai nei teigia suinteresuoti asmenys, Lietuvos ir užsienio teisės doktrinoje vyrauja požiūris, kad net ir panaikintas arbitražo sprendimas kilmės valstybėje nėra automatinis pagrindas atsakyti jį pripažinti ir leisti vykdyti kitoje valstybėje. Anot pareiškėjo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje pateikti išaiškinimai patvirtina nuoseklią (*duomenys neskelbtini*) poziciją, kad užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo byla gali būti stabdoma tik nustačius visas kasacinio teismo praktikoje suformuotas sąlygas ir tik išimtiniais atvejais. Nei Niujorko konvencijos VI straipsnyje, nei jokiam kitame straipsnyje nėra numatyta arbitražo sprendimo pripažinimo ir leidimo vykdyti bylą nagrinėjančio teismo pareiga stabdyti bylos nagrinėjimą tuo atveju, jei arbitražo sprendimo kilmės valstybėje yra inicijuota jo panaikinimo byla. Priešingai, teismui yra suteikta sprendimo diskrecija, kuria teismas privalo naudotis itin apdariai. Suinteresuoti asmenys neįrodė ir neegzistuoja jokios išimtinės aplinkybės, kurios galėtų suponuoti poreikį stabdyti šios bylos nagrinėjimą, kas yra savarankiškas ir savaimė pakankamas pagrindas atmesti suinteresuotų asmenų prašymus dėl bylos stabdymo. Suinteresuoti asmenys detalčiai dėl išimtinumo stabdyti bylą nepasisako. Suomijos byla, kurioje Suomijos pirmosios instancijos teismas suinteresuotų asmenų skundą jau yra atmetęs visa apimtimi kaip nepagrįstą – nėra ir negali būti vertinama kaip „išimtinė aplinkybė“, pagrindžianti poreikį sustabdyti šios bylos nagrinėjimą. Suinteresuoti asmenys nepagrįstai teigia, kad nesustabdžius šios bylos nagrinėjimo nebūtų įmanomas sprendimo vykdymo atgręžimas. Pareiškėjo manymu, suinteresuotų asmenų pozicija dėl sprendimo įvykdymo atgręžimo ne įmanomumo (komplikuotumo) yra nenuosekli. Suinteresuoti asmenys nepagrįstai nurodo, kad bylos sustabdymas atitiktų Niujorko konvencijos tikslus ir ES teisės principus. Suinteresuotų asmenų teiginiai dėl egzistuojančios nesuderinamų sprendimų rizikos yra nepagrįsti. Ši byla ir Suomijos byla yra skirtingos ir atskiros bylos, kuriose, kaip minėta, yra sprendžiami kitokio pobūdžio klausimai ir taikomos skirtingos teisės normos. Be to, skundą Suomijoje suinteresuoti asmenys pateikė siekdami būtent nesažiningų veiksmų, vilkinti arbitražo sprendimo pripažinimą šioje byloje. Kadangi suinteresuotų asmenų skundas Suomijoje, išnagrinėjus jį iš esmės, jau yra atmetas, teismas turi visas procesines prielaidas jį vertinti kaip nepagrįstą. Jei ši civilinė byla būtų sustabdyta, tai ji būtų nepagrįstai vilkinama 2-4 metus, todėl šalių interesus labiau atitiktų šios bylos išnagrinėjimas, o ne jos sustabdymas. Pareiškėja prašo nepriimti kartu su rašytiniais paaiškinimais pateiktą į bylą teisinių išvadų. Akcininkai pateiktuose paaiškinimuose, be pagrindo vadovaudamiesi teismų praktika bylose dėl juridinio asmens veiklos tyrimo, nepagrįstai nurodo „tuo atveju, jei Lietuvos apeliacinis teismas nuspręstų atmesti prašymą dėl bylos sustabdymo, tokia teismo nutartis turėtų būti skundžiama“, nes „nutartis, kuria atsisakoma stabdyti tokio pobūdžio bylą yra itin reikšmingo pobūdžio, ja gali būti pažeidžiama asmens teisė į teisminę gynybą, iš dalies paneigiamas ir pats arbitražinis susitarimas“. Su nurodyta pozicija nėra pagrindo sutikti.
18. 2023 m. liepos 27 d. byloje gautas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymas taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimą. Pareiškėjas prašo nusprendus tenkinti (*duomenys neskelbtini*) 2022 m. lapkričio 21 d. ir 2023 m. liepos 12 d. prašymus dėl civilinės bylos Nr. e2T-4-798/2023 sustabdymo, taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimo priemones: (*duomenys neskelbtini*). Nurodė, kad nurodyta pirmoji priemonė – įrašo viešajame registre (*duomenys neskelbtini*) atlikimas – atliktų išviešinamąją funkciją prieš trečiuosius asmenis, su kuriais (*duomenys neskelbtini*) dalyvauja sutartiniuose ar kitokio pobūdžio komerciniuose santykiuose, sudaro sandorius ir / ar prisiima kitas civilines teises bei pareigas. Tuo tarpu antroji priemonė – draudimas buvusiam (*duomenys neskelbtini*) vadovui (*duomenys neskelbtini*) atlikti veiksmus, kurie pagal įstatymus bei (*duomenys neskelbtini*) įstatus yra priskirti vienasmenio valdymo organo kompetencijai – padėtų užtikrinti, jog teisės eiti (*duomenys neskelbtini*) vadovo pareigas neturintis buvęs (*duomenys neskelbtini*) vadovas (*duomenys neskelbtini*) su trečiaisiais asmenimis (*duomenys neskelbtini*) vardu negalėtų sudaryti sandorių, priimti sprendimų, prisiimti teisių ir pareigų (*duomenys neskelbtini*) vardu ir interesais. Pareiškėjo prašomos taikyti užtikrinimo priemonės yra proporcingos, pagrįstos ir nelemtų jokių neigiamų padarinių (įskaitant (*duomenys neskelbtini*) atsiradimo). Akcininkai byloje nepagrįstai teigia, kad prašydama taikyti arbitražo sprendimo vykdymo užtikrinimo priemones, (*duomenys neskelbtini*) siekia priversti (*duomenys neskelbtini*) valdybą priimti skubotą sprendimą dėl vadovo pakeitimo. Tokie teiginiai yra ne tik prieštaraujantys pačių suinteresuotų asmenų pozicijai, bet ir neatitinka tikrovės. (*duomenys neskelbtini*) Taigi, pareiškėjo teigimu, šiuo atveju egzistuoja reali grėsmė arbitražo sprendimo vykdymui.

19. 2023 m. rugpjūčio 14 d. byloje gauti suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) papildomi rašytiniai paaiškinimai, kuriuose nurodė, kad (*duomenys neskelbtini*) nepagrįstai teigia, jog net panaikintas ar pripažintas negaliojančiu arbitražo sprendimas nebūtų pagrindas atsisakyti arbitražo sprendimą pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje. Suomijos Respublikos arbitražo įstatyme numatyti pagrindai arbitražo sprendimo panaikinimui arba pripažinimui niekiniu ir negaliojančiu atitinka Niujorko konvencijos nuostatas dėl arbitražo sprendimų pripažinimo bei visuotinai pripažįstamus pagrindus arbitražo sprendimų panaikinimui. Pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad suinteresuoti asmenys neįrodė ir šiuo atveju neegzistuoja bylos stabdymo pagrindai. Akcininkų sutarties šalys patenka į padėtį, kurioje jos verčiamos atlikti konkurencijos teisei prieštaraujančius veiksmus, kadangi arbitražo sprendimo vykdymas, kaip jo vykdymą įsivaizduoja (*duomenys neskelbtini*), iš esmės įteisintų kartelį tarp konkurentų ir nulemtų ES ir nacionalinės Lietuvos, Latvijos, Estijos ir galimai Suomijos konkurencijos teisės imperatyvų bei viešosios tvarkos pažeidimus. Esant tokiai situacijai tai pagrindžia išimtinį poreikį sustabdyti civilinės bylos nagrinėjimą, kadangi skubotas arbitražo sprendimo pripažinimas Lietuvoje, prieš tai nesulaukus Suomijos aukštesnės instancijos teismų sprendimų dėl arbitražo sprendimo panaikinimo, galėtų lemti tai, jog Lietuvoje teisinė galia būtų suteikiama viešajai tvarkai ir imperatyvioms konkurencijos teisės normoms prieštaraujančiam arbitražo sprendimui. Be kita ko pareiškėjas (*duomenys neskelbtini*) prašo taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimo priemones, kurios yra iš esmės analogiškos arbitražo byloje pareikštiems, bet arbitražo teismo nenagrinėtiems reikalavimams. Tokiu būdu prašydamas taikyti laikinąsias apsaugos priemones (*duomenys neskelbtini*) siekia gauti daugiau nei priteista arbitražo sprendimu, netgi prieštarauja arbitražo sprendimui, be to prašymą dėl užtikrinimo priemonių teikia pakartotinai po to, kai vieną kartą analogiškas prašymas jau buvo atmestas. Arbitražo teismas, įpareigodamas (*duomenys neskelbtini*) atsistatydinti iš užimamų pareigų, pritaikė nei akcininkų sutartyje, nei (*duomenys neskelbtini*) įstatuose ar Akcinių bendrovių įstatyme nenumatytą ir neteisėtą priemonę. Toks įpareigojimas negali būti pripažintas Lietuvoje, o net jeigu ir būtų pripažintas, jokio prasmingo teisinio rezultato jis nesuponuotų. Paaiškinimuose raštu (*duomenys neskelbtini*) nepagrįstai teigia, kad skundas Suomijoje yra pateiktas siekiant nesąžiningų tikslų. Apeliaciniame skunde išdėstyti argumentai vienareikšmiškai pagrindžia, kad prašymas dėl arbitražo sprendimo panaikinimo ar pripažinimo niekiniu ir negaliojančiu pateiktas gera valia ir sąžiningai naudojantis įstatymų suteikiamomis teisių gynimo priemonėmis, be to egzistuoja objektyvus pagrindas panaikinti arbitražo sprendimą, o pirmosios instancijos teismo sprendimas Suomijoje yra nepagrįstas. Pareiškėjo argumentai dalyje, kurioje teigiama, kad skundas Suomijoje nepagrįstas, o sustabdžius šią civilinę bylą bus nepagrįstai vilkinama byla ilgus metus, yra nepagrįsti. Suinteresuoto asmens teigimu, Suomijoje vyksiantis apeliacinis procesas neturėtų trukti ilgus metus. (*duomenys neskelbtini*) nepagrįstai kritikuoja civilinėje byloje (*duomenys neskelbtini*) ir akcininkų pateiktas ekspertų išvadas vien formaliais nepagrįstais procedūriniais motyvais.
20. 2023 m. rugpjūčio 14 d. byloje gautas suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimą. Nurodė, kad su pareiškėjo prašymu nesutinka dėl jo akivaizdaus nepagrįstumo. Pareiškėjo prašymas taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimo jau yra išspręstas šioje byloje. Kadangi pareiškėjas nurodytos nutarties neskundė kasaciniam teismui, ji įsiteisėjusi. Prašomomis pritaikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimo priemones (*duomenys neskelbtini*) siekia gauti tai, kas nepriteista arbitražo sprendimu, t. y. klaidindamas Lietuvos apeliacinį teismą (*duomenys neskelbtini*) bando pakeisti arbitražo sprendimą visiškai priešingu jam sprendimu. (*duomenys neskelbtini*) neįrodo įvykdymo užtikrinimui (laikinių apsaugos priemonių) taikymui būtinosios sąlygos – nepagrindžia ir neįrodo (*duomenys neskelbtini*) ar akcininkų nesąžiningumo, o nesąžiningumas pagal teismų formuojamą praktiką nėra preziumuojamas. Šalys civiliniame procese yra lygios, todėl vien deklaratyvių teiginių dėl grėsmės būsimo teismo sprendimo įvykdymo nurodymas, nepateikus jokių įrodymų ar bent jau tikėtinų duomenų, kad neįrodo (*duomenys neskelbtini*) ar akcininkų vengia vykdyti teismo sprendimą (nesant jokių objektyvių tai patvirtinančių faktų) arba atlieka ar atliks ateityje veiksmus, kuriais siekiama sumažinti galimybes įvykdyti teismo sprendimą, nesudaro pagrindo varžyti atsakovo teises taikant laikinąsias apsaugos priemones. Galiausiai, (*duomenys neskelbtini*) nepagrindžia, kaip prašomos pritaikyti užtikrinimo priemonės apskritai galėtų padėti užtikrinti arbitražo sprendimo vykdymą.
21. 2023 m. rugpjūčio 14 d. byloje gautas suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą dėl vykdomojo rašto išdavimo, kuriame nurodė, kad su prašymu nesutinka.
22. 2023 m. rugpjūčio 16 d. byloje gautas (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimą. Nurodė, kad su pateiktu prašymu nesutinka.
23. 2023 m. rugpjūčio 16 d. byloje gautas (*duomenys neskelbtini*) atsiliepimas į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą išduoti vykdomąjį raštą. Nurodė, kad su pateiktu prašymu nesutinka.
24. 2023 m. rugpjūčio 18 d. byloje gautas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymas atsisakyti prijungti (pašalinti iš civilinės bylos medžiagos) 2023 m. rugpjūčio 11 d. (*duomenys neskelbtini*) paaiškinimus dėl

(*duomenys neskelbtini*) 2023 m. liepos 26 d. rašytinių paaiškinimų ir 2023 m. rugpjūčio 14 d. (*duomenys neskelbtini*) paaiškinimus dėl (*duomenys neskelbtini*) 2023 m. liepos 26 d. rašytinių paaiškinimų, juos gražinant suinteresuotiems asmenims. Nurodė, kad rašytiniai paaiškinimai pateikti siekiant piktnaudžiauti procesu.

25. Atsiliepime į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą dėl arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo suinteresuotas asmuo (*duomenys neskelbtini*) nurodė šiuos esminius argumentus, kad 1) arbitražo sprendimas pažeidžia Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies (a) punktą, kadangi arbitražo teismas išnagrinėjo ginčą, kuris Lietuvoje nearbitruotinas: (i) arbitražo teismas nesilaikė savo jurisdikcijos, priimdamas sprendimą dėl nearbitruotinų darbo santykių, t. y. (*duomenys neskelbtini*) kaip (*duomenys neskelbtini*) darbuotojo teisinio statuso, taip pat bendrovės vadovo statuso ir įmonių teisės, (ii) dėl arbitražo teismo jurisdikcijos pažeidimo arbitražo sprendimu buvo pritaikyta teisių gynbos priemonė, nenumatyta nei akcininkų sutartyje, nei įstatyme; 2) arbitražo sprendimas pažeidžia Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies (b) punktą, kadangi arbitražo sprendimu sukuriama konkurencijos teisės normos ir Lietuvos Respublikos pamatinės teisinės sistemos normos pažeidžianti situacija: (i) arbitražo teismas, nusprenddamas, kad (*duomenys neskelbtini*) turi suteikti prieigą (*duomenys neskelbtini*) prie savo jautrios komercinės informacijos akcininkų sutarties pagrindu ir nenustatydamas jokių saugiklių tokios informacijos teikimui, eksplicitiškai nurodydamas, kad nevertina konkurencijos teisės aspektų, priėmė viešajai tvarkai prieštaraujantį arbitražo sprendimą, (ii) arbitražo teismas, interpretuodamas akcininkų sutarties 8.1 skyrių ir tuo pačiu atsisakydamas pripažinti (*duomenys neskelbtini*) pažeidus minėtą skyrių, t. y. įsipareigojimą nekonkuruoti, paneigė bet kokią galimybę suinteresuotiems asmenims ginti savo pažeistas teises ir reikalauti žalos atlyginimo; 3) arbitražo sprendimas pažeidžia Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies (b) punktą, kadangi Arbitražo sprendimu paneigiama teisė į pažeistų teisių gynybą: (i) arbitražo teismas nesivadovavo akcininkų sutartimi ir paneigė CK 6.189 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą sutarčių privalomumo principą bei CK 6.193 – 6.195 straipsnyje numatytas sutarčių aiškinimo taisykles, (ii) arbitražo teismas paneigė akcininkų sutarties 2 ir 6 skyrių esmę bei tuo pačiu (*duomenys neskelbtini*) teisę gintis nuo teisių pažeidimo, (iii) arbitražo teismas taip pat nepagrįstai nusprendė, kad suinteresuoti asmenys neturi teisės reikšti išvestinio ieškinio, jei (*duomenys neskelbtini*) neturi materialinio intereso pagal akcininkų sutartį; 4) nėra pagrindo pripažinti arbitražo sprendimą, kadangi tiek, kiek jį buvo įmanoma įvykdyti, arbitražo sprendimas yra įvykdytas: (i) suinteresuoti asmenys sumokėjo sumas pagal arbitražo sprendimą, (ii) (*duomenys neskelbtini*) pateikė prašymą dėl jo atšaukimo iš einamų (*duomenys neskelbtini*) vadovo (prezidento) pareigų ir naujo vadovo paskyrimo.
26. Atsiliepime į pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) prašymą dėl arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo suinteresuotas asmuo (*duomenys neskelbtini*) nurodė šiuos esminius argumentus: arbitražo sprendimas pažeidė Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies (b) punktą, kadangi nepagrįstai nenustatė (*duomenys neskelbtini*) nekonkuravimo pažeidimo bei nepagrįstai nustatė (*duomenys neskelbtini*) teisės į informaciją pažeidimą; arbitražo sprendimas priimtas nesuteikus (*duomenys neskelbtini*) teisės pasisakyti. Paaiškino, kad (*duomenys neskelbtini*) atsisakė reikalavimo palikti ieškinį arbitražo byloje nenagrinėta, dėl tariamo įgaliojimo inicijuoti bylą trūkumo kaip procesinio pagrindo pagal Suomijos Respublikos teisę kaip *lex arbitri*, ir pareiškė naują reikalavimą išnagrinėti ieškinį iš esmės ir jį atmesti dėl tariamo materialinio suinteresuotumo trūkumo pagal Lietuvos Respublikos teisę kaip *lex causae*. (*duomenys neskelbtini*) pakeitus reikalavimus, arbitražo teismas nesuteikė (*duomenys neskelbtini*) galimybės dėl to deramai pasisakyti. Arbitražo teismas (*duomenys neskelbtini*) reikalavimus atmetė remiantis būtent paskutinę žodinio posėdžio dieną (*duomenys neskelbtini*) pareikštais naujais argumentais ir reikalavimais. Atsižvelgiant į tai, arbitražo sprendimas paneigė tiek Suomijos Respublikos, tiek Lietuvos Respublikos teisės reikalavimus. Arbitražo sprendimas paneigė (*duomenys neskelbtini*) teisę kreiptis į teismą. Arbitražo teismas nepagrįstai įpareigojo (*duomenys neskelbtini*) atsistatydinti. Arbitražo sprendimas nėra galutinis ir tikėtina bus panaikintas kompetentingo Suomijos Respublikos teismo.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

Dėl bylos sustabdymo

27. Suinteresuoti asmenys pateikė prašymus sustabdyti šios bylos nagrinėjimą.
28. Niujorko konvencijos VI straipsnyje nustatyta, jog jeigu V straipsnio 1 punkto e papunktyje nurodytai kompetentingai valdžios institucijai pateiktas prašymas panaikinti ar sustabdyti arbitražo sprendimo vykdymą, tai ta valdžios institucija, į kurią kreiptasi prašant pripažinti ir vykdyti šį sprendimą, gali, jeigu pripažins esant tikslinga, atidėti klausimo dėl šio sprendimo vykdymo išsprendimą, taip pat gali, tai pusei, kuri prašo pripažinti ir vykdyti šį sprendimą, prašant, įpareigoti antrąją pusę pateikti reikiamą garantiją.

29. Pagrindinis Niujorko konvencijos VI straipsnio tikslas yra išvengti skirtingų teismų sprendimų arbitražo sprendimo kilmės valstybėje ir susitariančiojoje valstybėje, kurioje prašoma pripažinti ir leisti vykdyti užsienio arbitražo teismo sprendimą vadovaujantis Niujorko konvencijos nuostatomis. Šis tikslas nėra pasiekiamas tais atvejais, kai užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti klausimą sprendžiantis teismas, taikydamas arbitražo sprendimo kilmės valstybės teisę, priima priešingą sprendimą nei arbitražo kilmės valstybės teismas, sprendžiantis arbitražo teismo sprendimo panaikinimo klausimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-381-915/2016, 48 punktas).
30. Pagal CPK 812 straipsnio 4 dalį, teismas, nagrinėjantis prašymą dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo, turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą, jeigu šis teismo sprendimas yra apskundžiamas įprastinėmis atitinkamos valstybės teismų sprendimų kontrolės formomis arba jeigu terminas šiam skundai paduoti dar nėra pasibaigęs. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2012 m. birželio 21 d. priėmė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 23, 147, 296, 340, 587, 810, 811, 812, 813, 814, 815 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo 8111 straipsniu įstatymą Nr. XI-2090, kuris įsigaliojo nuo 2012 m. birželio 30 d. Šiuo įstatymu buvo pakeistas CPK 812 straipsnis, įskaitant ir jo 4 dalį, iš šio straipsnio išbraukiant žodžius „arbitražas“. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokie įstatymų leidėjo atlikti teisės akto pakeitimai sudaro pakankamą pagrindą konstatuoti, kad įsigaliojus minėtam CPK straipsnių pakeitimo įstatymui CPK 812 straipsnio, įskaitant ir jo 4 dalies, nuostatos tapo nebetaikytinos bylose, kuriose sprendžiami užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo klausimai.
31. Minėta, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2023 m. birželio 8 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-177-381/2023 Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. sausio 10 d. nutartį panaikino ir perdavė klausimą iš naujo nagrinėti Lietuvos apeliaciniam teismui. Kasacinis teismas nurodytoje nutartyje nurodė, kad Niujorko konvencija yra tiesioginio taikymo teisės aktas, jos VI straipsnyje reglamentuojama teismo teisė, esant pateiktam prašymui, atidėti klausimo dėl užsienio arbitražo sprendimo vykdymo išsprendimą. Pagal šios konvencijos III straipsnyje nustatytas taisykles užsienio arbitražų pripažinimo ir leidimo juos vykdyti bylos nagrinėjamos pagal valstybės, kurioje sprendžiamas pripažinimo klausimas, proceso teisę, tačiau atsižvelgiant į Niujorko konvencijos normose išdėstytas sąlygas. Teisėjų kolegijos vertinimu, Niujorko konvencijos III straipsnyje įtvirtintas šios konvencijos prioriteto principas, kuris reiškia, kad nacionalinės proceso teisės normos taikomos tik tiek, kiek tam tikrų klausimų nereglamentuoja minėta konvencija. Šis principas taip pat įtvirtintas ir CPK 1 straipsnio 3 dalyje bei Tarptautinių sutarčių įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje.
32. Niujorko konvencijos VI straipsnio, aptarto šios nutarties 42 punkte, turinys atskleidžiamas kasacinio teismo praktikoje ir teisės doktrinoje. Pastarojoje pažymima, kad bylos dėl užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti nagrinėjimas gali būti stabdomas, kai, bylą nagrinėjančio teismo vertinimu, prašymas panaikinti arbitražo teismo sprendimą kilmės valstybėje narėje yra pateiktas ir iš bylos medžiagos matyti, kad konkrečioje byloje gali egzistuoti arbitražo teismo sprendimo panaikinimo jo kilmės valstybėje pagrindai. Teisės doktrinoje nurodoma, kad poreikį stabdyti bylos nagrinėjimą teismas turi vertinti kiekvienoje byloje individualiai, atsižvelgdamas į konkrečioje byloje susiklosčiusias aplinkybes, tačiau pabrėžiama, kad teismai, sprenddami bylos sustabdymo klausimą, vertina, ar yra tikėtina, jog prašymas dėl arbitražo teismo sprendimo panaikinimo gali būti sėkmingas, ir kiek laiko galimai truks klausimo dėl arbitražo teismo sprendimo panaikinimo procesas (Gary B. Born. *International Commercial Arbitration*. Kluwer Law International, 2009, p. 2872, 2876–2877; Van den Berg, A. J. *The New York Convention of 1958: An Overview*. Haga, 2003; Rico, B. *Searching for standards: Suspension of Enforcement Proceedings under Article VI of the New York Convention*. *Asian International Arbitration Journal*. 2005, 1(1), p. 69–82; Jungtinių Tautų Ekonominė ir socialinė taryba. *Niujorko konvencijos parengiamieji darbai*, Niujorkas, 1958).
33. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad tais atvejais, kai Niujorko konvencijos VI straipsnio pagrindu prašoma sustabdyti bylą dėl užsienio arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti, bylą nagrinėjantis teismas konkrečios bylos aplinkybių kontekste, be kita ko, turi įvertinti, ar stabdymas labiau atitinka šalių interesus nei bylos išnagrinėjimas, atsižvelgdamas į tai, ar prašymas panaikinti arbitražo sprendimą kilmės valstybėje pateiktas gera valia, ar yra pagrindas manyti, kad toks prašymas bus patenkintas, ar dėl bylos sustabdymo nepagrįstai nepailgės užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti procesas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 27 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-381-915/2016, 51 punktas). Taigi, ar konkrečiu atveju yra pagrindas nukelti (atidėti, sustabdyti) užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo klausimo nagrinėjimą, sprendžia pripažinimo klausimą nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į pirmiau nurodytus kriterijus ir konkrečias bylos aplinkybes.
34. Teismas, susipažinęs su byloje pateiktais šalių procesiniais dokumentais ir jų turiniu, taip pat prie prašymų ir rašytinių paaiškinimų pridėtais įrodymais sprendžia, kad suinteresuotų asmenų prašymas dėl arbitražo sprendimo peržiūrėjimo buvo pateiktas *bona fide* (nuoširdžiai, visai atvirai, sąžiningai), t. y. nagrinėjamoje byloje nėra pagrindo spręsti, kad juo yra siekiama vilkinti procesą. Tačiau teismas

atsižvelgia į tai, kad 2023 m. birželio 30 d. Helsinkio apygardos teismas priėmė sprendimą, kuriuo atmetė atsakovų skundą Suomijoje. Teismas turi pagrindo sutikti, kad nepalanki bylos procesinė baigtis pati savaime nėra pakankama jo prašymui dėl bylos sustabdymo atmesti, konstatuojant *prima facie* nepagrįsto skundo Suomijoje padavimą. Visgi, teismas atsižvelgia į teismų praktiką, pagal kurią pripažįstama, kad arbitražo teismo sprendimo pripažinimo byla gali būti stabdoma tik išimtiniais atvejais ir tik nustačius visas kasacinio teismo praktikoje suformuotas sąlygas. Tą šioje byloje nurodė ir kasacinės instancijos teismas. Kaip teisingai pažymėjo pareiškėjas, nagrinėjamo ginčo atveju suinteresuoti asmenys, teikdami prašymus dėl bylos sustabdymo, nepagrindė išimtinio poreikio stabdyti šios bylos nagrinėjimą.

35. Taip pat, kaip teisingai nagrinėjamoje byloje pažymėjo pareiškėjas, užsienio teismų praktikoje pažymima, kad arbitražo sprendimas gali būti pripažintas ir leistas vykdyti net ir tuo atveju, jei jis buvo panaikintas kilmės valstybėje.
36. Teismas šioje byloje taip pat atsižvelgia ir į užsienio teismų formuojamoje praktikoje pastebimą tendenciją arbitražo sprendimo panaikinimo proceso trukmei suteikti itin svarbią reikšmę, sprendžiant dėl arbitražo sprendimo pripažinimo bylos sustabdymo pagal Niujorko konvencijos VI straipsnį. Teismas sprendžia, kad nagrinėjamos bylos sustabdymas gali pažeisti aukščiau nurodomą principą ir nepagrįstai užvilinti šios bylos nagrinėjimą, atsižvelgiant į arbitražo sprendimo esmę bei šios nagrinėjamos bylos trukmę. Taigi, teismas prieina išvadą, kad šios bylos išnagrinėjimas labiau atitiktų šalių interesus nei jos sustabdymas.
37. Apibendrinama išdėstyta, teisėjų kolegija sprendžia, kad nagrinėjamoje byloje nėra tikslinga tenkinti suinteresuotų asmenų prašymo dėl bylos sustabdymo, todėl jų prašymai atmestini.
38. Netenkinus suinteresuotų asmenų prašymą dėl nagrinėjamos civilinės bylos sustabdymo nėra pagrindo tenkinti pareiškėjo prašymo taikyti arbitražo sprendimo įvykdymo užtikrinimo priemones tuo atveju, jei bus patenkintas prašymas dėl bylos sustabdymo, t. y. (*duomenys neskelbtini*).

Dėl arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo

39. Arbitražas yra visuotinai pripažintas alternatyvus ginčų sprendimo būdas, lygiavertis ginčų sprendimui nacionaliniuose teismuose. Šios alternatyvios jurisdikcijos pagrindas yra šalių laisva valia sudarytas susitarimas perduoti konkrečius ginčus nagrinėti arbitražo teismui, kuriuo šalys ne tik suteikia teisę jų ginčą nagrinėti arbitrams, apsisprendžia dėl arbitraže galimų spresti ginčų dalyko ir ginčų sprendimui taikytinų taisyklių, bet kartu ir atsisako teisės dėl arbitražiniame susitarime nurodytų ginčų nagrinėjimo kreiptis į bet kurios valstybės teismus. Taigi arbitražo jurisdikcija pagrįsta šalių dispozityvumo ir sutarčių privalomumo principais, ji suteikia šalims galimybę perduoti ginčą nagrinėti šalių pasirinktiems profesionalams. Valstybei teisės aktais įtvirtinus galimybę šalims pasirinkti alternatyvų ginčo sprendimų būdą, šalims sukuriama pagrįsti pasitikėjimo tokiu ginčo sprendimo būdu lūkesčiai, pirmiausia apimantys tai, kad arbitražo teismų priimti sprendimai bus gerbiami ir vykdomi, taigi arbitražų teismų sprendimai gali būti peržiūrimi tik išskirtiniais atvejais, kai vienareikšmiškai pažeistos fundamentalios vertybės, priešingu atveju būtų paneigiama arbitražo, kaip alternatyvaus ginčų sprendimo būdo, esmė.
40. Užsienio arbitražo sprendimo pripažinimas yra teisinės galios šiam sprendimui suteikimas Lietuvos Respublikoje, jo prilyginimas nacionalinio teismo ar arbitražo sprendimui. Tik pripažintas užsienio arbitražo sprendimas sukelia teisinius padarinius Lietuvos Respublikoje, įgyja *res judicata* (galutinis teismo sprendimas) galią ir gali būti vykdomas CPK 809 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo (toliau – ir KAI) 51 straipsnio 4 dalis.
41. Lietuvos Respublikoje užsienio arbitražo teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo sąlygos nustatytos 1958 metų Niujorko konvencijoje dėl užsienio arbitražų teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo (toliau – Niujorko konvencija) (CPK 810 straipsnio 6 dalis, KAI 51 straipsnio 1 dalis).
42. Niujorko konvencijos V straipsnyje įtvirtintas baigtinis užsienio arbitražo teismo sprendimų nepripažinimo pagrindų sąrašas. Tai reiškia, kad teismas, sprendžiantis užsienio valstybės arbitražo sprendimo pripažinimo ir leidimo jį vykdyti klausimą, gali atsisakyti pripažinti ar vykdyti šį sprendimą tik Niujorko konvencijoje įtvirtintais pagrindais.
43. Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalyje įtvirtinti arbitražo teismo sprendimo nepripažinimo pagrindai, kurie taikomi tik tada, kai to reikalauja arbitražo šalis, prieš kurią yra priimtas prašomas pripažinti ir leisti vykdyti užsienio valstybės arbitražo teismo sprendimas, todėl būtent šiai šaliai tenka pareiga įrodyti aplinkybes, sudarančias užsienio valstybės arbitražo teismo sprendimo nepripažinimo pagrindą (Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2T-96-381/2020; 2021 m. sausio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2T-18-516/2021).
44. Nagrinėjamoje byloje suinteresuoti asmenys atsiliepimuose į pareiškėjos prašymą nenurodė ir nepagrindė Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalyje nustatytų arbitražo teismo sprendimo

nepripažinimo pagrindų. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija neanalizuoja Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalyje nurodytų pagrindų ir dėl jų nepasisako.

45. Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalyje įtvirtinti užsienio valstybės arbitražo sprendimo nepripažinimo pagrindai, kuriuos teismas turi patikrinti *ex officio* (savo iniciatyva), t. y. kiekvienu atveju, nepriklausomai, remiasi jais šalis, prieš kurią nukreiptas užsienio valstybės arbitražo sprendimas, ar ne (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. liepos 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-323/2011).
46. Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies a punkte nustatyta, kad arbitražo teismo sprendimą pripažinti ir vykdyti gali būti atsisakoma, kai ginčo objektas pagal šalies, kurioje prašoma pripažinti ir vykdyti arbitražo teismo sprendimą, įstatymus negali būti arbitražo nagrinėjimo dalykas. Teisėjų kolegija nagrinėjamoje byloje nenustatė tokių aplinkybių, t. y. šiuo atveju nėra Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies a punkte įtvirtinto pagrindo atsisakyti pripažinti ir vykdyti užsienio arbitražo teismo sprendimą.
47. Suinteresuoti asmenys atsiliepime nurodė, kad arbitražo sprendimas pažeidžia Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies (a) punktą, kadangi arbitražo teismas išnagrinėjo ginčą, kuris Lietuvoje nearbitruotinas: (i) arbitražo teismas nesilaikė savo jurisdikcijos, priimdamas sprendimą dėl nearbitruotinų darbo santykių, t. y. (*duomenys neskelbtini*) kaip (*duomenys neskelbtini*) darbuotojo teisinio statuso, taip pat bendrovės vadovo statuso ir įmonių teisės, (ii) dėl arbitražo teismo jurisdikcijos pažeidimo arbitražo sprendimu buvo pritaikyta teisių gynybos priemonė, nenumatyta nei akcininkų sutartyje, nei įstatyme.
48. Teisėjų kolegija pripažįsta, kad suinteresuotų asmenų argumentai šioje dalyje nėra pagrįstai, kadangi iš esmės arbitražo teismas nespėdė jokių klausimų, kurie yra susiję su (*duomenys neskelbtini*) darbo sutartimi. Lietuvos Respublikos teisinis reglamentavimas ir formuojama teismų praktika nenumato apribojimų arbitražo teisme spręsti klausimus dėl buvusio (*duomenys neskelbtini*) vadovo atstatydinimo. Galiausiai pažymėtina ir tai, kad (*duomenys neskelbtini*) (kaip akcininką ir vadovą) saisto akcininkų sutartyje numatyta arbitražinė išlyga. Be to, būtent suinteresuoti asmenys nagrinėjamu atveju iniciavo ginčo sprendimą arbitražo teisme.
49. Pagal Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies b punktą valstybės narės teismas *ex officio* gali atsisakyti pripažinti ir vykdyti užsienio arbitražo teismo sprendimą, kai arbitražo teismo sprendimo pripažinimas ir vykdymas prieštarauja šios šalies viešajai tvarkai.
50. Viešosios tvarkos sąvoka KAI neapibrėžta, bet jos turinys ir ribos formuojami teismų praktikoje bei teisės doktrinoje. Sąvoka „viešoji tvarka“ tarptautinio arbitražo doktrinoje ir praktikoje aiškinama kaip tarptautinė viešoji tvarka, apimanti fundamentalius sąžiningo proceso principus, taip pat imperatyviasias teisės normas, kuriose įtvirtinti pagrindiniai ir visuotinai pripažinti teisės principai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. kovo 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-179/2006; 2008 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-443/2008).
51. Teismas, sprenddamas, ar atitinka arbitražo teismo sprendimas Lietuvos Respublikos viešąją tvarką ar ne, neturi šios sąvokos aiškinti taip plačiai, kaip ji aiškinama sprendžiant ginčus dėl pirmosios instancijos teismo procesinių sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo apeliacine tvarka. Nuosekliai formuojamoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pažymima, kad sąvoka „viešoji tvarka“ turėtų būti suprantama ir aiškinama siauriau.
52. Kasacinis teismas savo jurisprudencijoje dėl užsienio arbitražo teismo sprendimų pripažinimo yra pažymėjęs, kad ne bet koks prieštaravimas imperatyviosioms Lietuvos Respublikos teisės normoms gali būti laikomas pakankamu pagrindu atsisakyti pripažinti ir leisti vykdyti užsienio arbitražo sprendimą. Viešosios tvarkos pažeidimu gali būti pripažįstami atvejai, kai nustatoma, kad užsienio arbitražo sprendimo pripažinimas ir vykdymas prieštarautų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintiems pagrindiniams teisės principams ir moralės normoms, pripažįstamiems tarptautiniu mastu, taip pat kai arbitražo sprendimas ar arbitražinis susitarimas išgautas prievarta, apgaule ar grasinimu ir kt. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugsėjo 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-483-421/2015).
53. Taigi, taikyti viešosios tvarkos išlygą galima tik tokiu atveju, kai imperatyviųjų įstatymų normų pažeidimas yra absoliučiai akivaizdus ir juo paminamos ne bet kokios, bet fundamentaliausios ir reikšmingiausios valstybės ir visuomenės vertybės, pripažintos tarptautiniu lygmeniu.
54. Atitiktis viešajai tvarkai vertinimo kriterijaus ribos formuluojamos siaurai ne tik kasacinio teismo, bet taip pat ir užsienio valstybių aukščiausiųjų teismų praktikoje. Prieštaraujančiais viešajai tvarkai gali būti laikomi tik tokie arbitražo teismo sprendimai, kurie pažeidžia fundamentalius ir aiškius teisingumo ir sąžiningumo principus, pagrindines moralės normas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. spalio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-458-701/2015). Užsienio teismų praktikoje prieštaraujančiais viešajai tvarkai laikyti tokie užsienio arbitražų sprendimai, kuriuose arbitražo teismas priėmė sprendimą dėl šalių teisių ir pareigų, kylančių iš sutarties, kurios tikslas yra neteisėtas (pavyzdžiui, prekių gabenimas kontrabanda), taip pat tais atvejais, kai iš arbitražo teismo sprendimo aiškiai matyti, kad abi sutarties šalys ar viena iš šalių elgėsi priešingai tarptautinei viešajai tvarkai (pavyzdžiui, vykdė savo

- veiklą apgaule, papirkdama valstybės pareigūnus, siekdama neteisėtai pasinaudoti ar pasinaudodama užsienio valstybės diplomatinių ryšių kanalais). Kitaip tariant, prieštaraujantysis viešajai tvarkai laikyti tokie arbitražo teismo sprendimai, kai iš paties sprendimo akivaizdu, kad šalis sudarė sutartį ir veikė neteisėtai tikslais, o tokie šalių ketinimai ir veiksmai negali būti ginami (žr., pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės apeliacinio teismo 1998 m. vasario 19 d. sprendimą byloje Solemany prieš Solemany). Viešajai tvarkai prieštarauja arbitražo teismo sprendimai, kuriuose sprendžiama dėl šalių teisių ir pareigų, kylančių iš neteisėtos sutarties, arba kai iš arbitražo teismo sprendimo aiškiai matyti neteisėta šalių veikla, pavyzdžiui pareigūnų papirkinėjimas ar kitokios korupcijos apraiškos (žr., pavyzdžiui, Paryžiaus apeliacinio teismo 1994 metų sprendimą byloje European Gas Turbines SA prieš Westman International Ltd.; Tailando Aukščiausiojo Teismo sprendimą byloje Nr. 7277/2549) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-363/2014).
55. Suinteresuoti asmenys (*duomenys neskelbtini*) šioje dalyje grįsdami Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies b punkto pažeidimus nurodė iš esmės identiškus argumentus, t. y. (i) arbitražo teismas, nusprenddamas, kad (*duomenys neskelbtini*) turi suteikti prieigą (*duomeys neskelbtini*) prie savo jautrios komercinės informacijos akcininkų sutarties pagrindu ir nenustatydamas jokių saugiklių tokios informacijos teikimui, eksplicitiškai nurodydamas, kad nevertina konkurencijos teisės aspektų, priėmė viešajai tvarkai prieštaraujantį arbitražo sprendimą, (ii) arbitražo teismas, interpretuodamas akcininkų sutarties 8.1 skyrių ir tuo pačiu atsisakydamas pripažinti (*duomenys neskelbtini*) pažeidus minėtą skyrių, t. y. įsipareigojimą nekonkuruoti, paneigė bet kokią galimybę Suinteresuotiems asmenims ginti savo pažeistas teises ir reikalauti žalos atlyginimo; 3) arbitražo sprendimas pažeidžia Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies (b) punktą, kadangi Arbitražo sprendimu paneigiama teisė į pažeistų teisių gynybą: (i) arbitražo teismas nesivadovavo akcininkų sutartimi ir paneigė CK 6.189 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą sutarčių privalomumo principą bei CK 6.193 – 6.195 straipsnyje numatytas sutarčių aiškinimo taisykles, (ii) arbitražo teismas paneigė akcininkų sutarties 2 ir 6 skyrių esmę bei tuo pačiu (*duomenys neskelbtini*) teisę gintis nuo teisių pažeidimo, (iii) arbitražo teismas taip pat nepagrįstai nusprendė, kad suinteresuoti asmenys neturi teisės reikšti išvestinio ieškinio, jei (*duomenys neskelbtini*) neturi materialinio intereso pagal akcininkų sutartį; 4) nėra pagrindo pripažinti arbitražo sprendimą, kadangi tiek, kiek jį buvo įmanoma įvykdyti, arbitražo sprendimas yra įvykdytas: (i) suinteresuoti asmenys sumokėjo sumas pagal arbitražo sprendimą, (ii) (*duomenys neskelbtini*) pateikė prašymą dėl jo atšaukimo iš einamų (*duomenys neskelbtini*) vadovo (prezidento) pareigų ir naujo vadovo paskyrimo.
56. Suinteresuotas asmuo (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad arbitro sprendimas negali būti pripažįstamas ir vykdomas, kadangi arbitražo teismas nepagrįstai nenustatė (*duomenys neskelbtini*) nekonkuravimo pažeidimo bei nepagrįstai nustatė (*duomenys neskelbtini*) teisės į informaciją pažeidimą; arbitražo sprendimas priimtas nesuteikus (*duomenys neskelbtini*) teisės pasisakyti. Paaiškinio, kad (*duomenys neskelbtini*) atsisakė reikalavimo palikti ieškinį arbitražo byloje nenagrinėtą, dėl tariamo įgaliojimo inicijuoti bylą trūkumo kaip procesinio pagrindo pagal Suomijos Respublikos teisę ir pareiškė naują reikalavimą išnagrinėti ieškinį iš esmės ir jį atmesti dėl tariamo materialinio suinteresuotumo trūkumo pagal Lietuvos Respublikos teisę. (*duomenys neskelbtini*) pakeitus reikalavimus, arbitražo teismas nesuteikė (*duomenys neskelbtini*) galimybės dėl to deramai pasisakyti. Arbitražo teismas (*duomenys neskelbtini*) reikalavimus atmetė remiantis būtent paskutinę žodinio posėdžio dieną (*duomenys neskelbtini*) pareikštais naujais argumentais ir reikalavimais. Atsižvelgiant į tai, arbitražo sprendimas paneigė tiek Suomijos Respublikos, tiek Lietuvos Respublikos teisės reikalavimus. Arbitražo sprendimas paneigė (*duomenys neskelbtini*) teisę kreiptis į teismą. Arbitražo teismas nepagrįstai įpareigojo (*duomenys neskelbtini*) atsistatydinti. Arbitražo sprendimas nėra galutinis ir tikėtina bus panaikintas kompetentingo Suomijos Respublikos teismo.
57. Pažymėtina, kad tiek pagal galiojančias CPK ir Komercinio arbitražo įstatymo nuostatas, tiek pagal suformuotą Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktika, teismui, sprendžiančiam užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo ir leidimo tokį sprendimą vykdyti klausimus, suteiktos aiškiai apibrėžtos arbitražo teismo sprendimo tikrinimo galios. Pirma, Niujorko konvencijos V straipsnyje numatytas baigtinis galimų arbitražo teismo sprendimo nepripažinimo pagrindų sąrašas, todėl užsienio arbitražo sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti procedūra reiškia Niujorko konvencijos V straipsnyje įtvirtintų pagrindų buvimo ar nebuvimo patikrinimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. liepos 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-323/2011). Antra, net ir vertinant arbitražo teismo sprendimą remiantis Niujorko konvencijos V straipsnyje išvardytais pagrindais, teismo atliekamas vertinimas jokiais atvejais negali būti toks išsamus, kad prilygtų arbitražo teismo sprendimo ar kai kurių jame nagrinėtų klausimų peržiūrėjimui iš esmės. Taigi teismas, nagrinėjantis arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir leidimo vykdyti klausimą, neturi teisės nagrinėti bylą iš esmės, aiškintis, ar arbitrai teisingai nustatė faktines bylos aplinkybes, ar teisingai ištyrė bei įvertino įrodymus, ar tinkamai taikė teisės normas ir pan.
58. Teisėjų kolegija pažymi, kad bendrasis draudimas, atliekant užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo procedūrą, peržiūrėti sprendimą iš esmės, išreiškia arbitražo, kaip alternatyvaus valstybiniam teismams ginčų sprendimo būdo, esmę. Toks peržiūrėjimas reikštų, kad, nepaisant to, jog šalių ginčas išspręstas jų pasirinktu būdu, vėliau atliekama visapusiška teisminė kontrolė pakeistų alternatyvioje jurisdikcijoje

- priimtą sprendimą. Galimybė peržiūrėti arbitražo sprendimą paneigtų sutartinį ir privatų arbitražo procedūros pobūdį bei neleistų šalims pasinaudoti tais privalumais, kurių šalys siekė perduodamos ginčą spresti arbitražui. Kaip yra pažymėjęs Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, efektyvaus arbitražo interesus atitinka tai, kad arbitražo sprendimų peržiūrėjimas turėtų būti ribotos apimties ir kad sprendimo panaikinimas ar atsisakymas jį pripažinti būtų galimas tik išskirtinėmis aplinkybėmis (1999 m. birželio 1 d. sprendimas byloje Nr. C-126/97 Eco Swiss China Time Ltdv. Benneton International NV). Tačiau šis draudimas nereiškia, kad teismas arbitražo sprendimo pripažinimo procese neturi susipažinti su arbitražo sprendimo turiniu ir išanalizuoti jo motyvus, siekiant įsitikinti, ar neegzistuoja Niujorko konvencijoje nustatyti arbitražo sprendimo nepripažinimo pagrindai. Draudimas iš esmės peržiūrėti užsienio arbitražo sprendimą ir teismo pareiga patikrinti atsisakymo pripažinti tokį sprendimą pagrindų buvimą sistemiškai dera ir vienas kitam neprieštarauja, nes atlikdamas tokią patikrą teismas negali pakeisti arbitražo nustatytų faktinių aplinkybių kitomis aplinkybėmis bei atlikti kitokią tų aplinkybių teisinę kvalifikaciją, nei ją atliko arbitražo teismas. Kartu šalių pasirinktas ginčo sprendimo būdas arbitražu neturėtų sukurti sąlygų pažeisti fundamentalias viešosios tvarkos taisykles, todėl užsienio arbitražo sprendimo analizė galima tokiu mastu, kiek ji skirta įvertinti galimą viešosios tvarkos pažeidimą. Jei viešosios tvarkos pažeidimas negali būti visapusiškai įvertintas vien susipažinus su arbitražo sprendimo turiniu ir šį pažeidimą lemia arbitražo neanalizuotos aplinkybės bei jo netirti įrodymai, sprendimo pripažinimą atliekantis teismas gali įtraukti į savo vertinimą faktus, kurių nevertino arbitražas, priimdamas sprendimą, ir tirti įrodymus, kurių jis netyrė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-363/2014).
59. Teisėjų kolegija turi pagrindo sutikti su pareiškėjo argumentais, kad patiems suinteresuotiems asmenims inicijavus ginčą arbitražo teisme, jiems buvo suteiktos visos procesinės teisės ir galimybės aktyviai ginti savo interesus. Byloje nėra objektyvių duomenų, galinčių sudaryti priedais, kad suinteresuoti asmenys nepasinaudojo ar jiems nebuvo suteikta teisė pasinaudoti procesinėmis teisėmis ginti savo interesus. Prašomo pripažinti arbitražo teismo pagrįstumą nagrinėjamu atveju rodo ir tai, kad 2023 m. birželio 30 d. Helsinkio apygardos teismas priėmė sprendimą, kuriuo atmetė atsakovų skundą Suomijos Respublikoje. Ir nors dėl nurodyto Helsinkio apygardos teismo sprendimo yra paduotas skundas instancine tvarka, šioje bylos nagrinėjimo stadijoje nėra pagrindo teiginiui, jog arbitražo teismas neišnagrinėjo byloje suinteresuotų asmenų reikalavimų ir (arba) argumentų ir priėmė nemotyvuotą sprendimą.
60. Kaip teisingai savo rašytiniuose paaiškinimuose atkreipia dėmesį pareiškėjas, šioje byloje suinteresuoti asmenys kelia konkurencijos teisės nuostatų pažeidimus gerokai plačiau nei tą darė bylą nagrinėjant arbitražo teisme, kadangi pačioje arbitražo teismo byloje suinteresuoti asmenys laikėsi pozicijos, kad joje turi būti nagrinėjamas ginčas dėl akcininkų sutarties aiškinimo ir akcininkų sutarties šalių valios interpretavimo.
61. Atsakant į suinteresuotų asmenų argumentus dalyje, kurioje jie teigia esant padarytiems procedūriniais pažeidimams bylą nagrinėjant arbitražo teisme, pažymėtina, kad Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalies b punktas teisės doktrinoje yra suprantamas ir aiškinamas taip, kad jei šalys neprieštaravo konkrečiai arbitražo procedūrai ir tęsė procesą laikydamosi jos, įprastai bus laikoma, kad jos numanomai sutiko su tokia procedūra ir vėliau neturi teisės ginčyti jos sąžiningumo. Todėl, jei šalis neginčija atitinkamos procedūros arbitražo proceso metu, įprastais atvejais ji negalės vėliau ginčyti arbitražo sprendimo pagal Niujorko konvencijos V straipsnio 1 dalies b punkto tokios procedūros pagrindū (Born, G. Tarptautinis Komercinis Arbitražas (Trečias leidimas). III tomas: Tarptautinio arbitražo sprendimai. Wolters Kluwer, 2021, 3876 psl.).
62. Pažymėtina ir tai, kad spręsdamas dėl (*duomenys neskelbtini*) teisės reikšti išvestinį ieškinį, arbitražo teismas nurodė, jog (*duomenys neskelbtini*) savo parašu patvirtino akcininkų sutarties nuostatomis, kurios konkrečiai apsprendžia (*duomenys neskelbtini*) įsipareigojimus, t. y. akcininkų sutartis (*duomenys neskelbtini*) teisę reikšti išvestinį reikalavimą nustatė tik tuo atveju, jei ji yra tokių teisių naudos gavėja pagal akcininkų sutartį ir neturi teisės reikšti tokio reikalavimo, kurio naudos gavėju būtų trečiasis asmuo. Tuo pačiu arbitražo teismas pagrindė, kad (*duomenys neskelbtini*) negali būti laikoma naudos gavėja pagal akcininkų sutarties 2 arba 6 skyrius, nes šiuose skyriuose numatytos išimtinai tik akcininkų teisės vienas kito atžvilgiu arba (*duomenys neskelbtini*) įsipareigojimai. Arbitražo teismas šioje dalyje pasakė argumentuotai ir išsamiai, todėl suinteresuotų asmenų siekis peržiūrėti arbitražo teismo sprendimą iš esmės šioje dalyje Lietuvos apeliaciniame teisme nepripažintinas tinkamu ir negali būti tenkinamas.
63. Apibendrinama nurodytus argumentus, teisėjų kolegija pažymi, kad nagrinėjamojoje byloje nenustatyta, jog arbitražo teismas būtų pažeidęs fundamentalius sąžiningo proceso principus ar imperatyviasias teisės normas, kuriose įtvirtinti pagrindiniai ir visuotinai pripažinti teisės principai. Byloje taip pat nėra duomenų apie akivaizdžius tarptautinei viešajai tvarkai prieštaraujančius šalių veiksmus, nenustatyta aplinkybių, patvirtinančių, kad šalių arbitražinis susitarimas išgautas prievarta, apgaule ar grasinimu. Byloje nėra duomenų, kad pripažinus ir leidus vykdyti arbitražo teismo sprendimą Lietuvos Respublikoje, atsirastų tokie teisiniai padariniai, kurie būtų nesuderinami su tarptautine viešąja

tvarka. Dėl visų pirmiau šioje nutartyje nurodytų priežasčių konstatuotina, kad nėra Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalies b punkte įtvirtinto atsisakymo pripažinti arbitražo teismo sprendimą pagrindo.

64. Teisėjų kolegija, atsižvelgusi į tai, kas pirmiau šioje nutartyje nurodyta, įvertinusi bylos aplinkybių ir byloje esančių įrodymų visumą, be kita ko, arbitražo teismo sprendimo turinį, tai, kad nėra Niujorko konvencijos V straipsnio 2 dalyje nurodytų arbitražo teismo sprendimo nepripažinimo pagrindų, konstatuoja, jog Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (*duomenys neskelbtini*) sprendimą byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*) pripažintinas ir jį leistina vykdyti Lietuvos Respublikoje.

Dėl baudos (ne)skyrimo

65. Suinteresuotas asmuo (*duomenys neskelbtini*) prašo teismo spręsti ar pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) veiksmai reiškiant pakartotinį prašymą dėl užtikrinimo priemonių taikymo atitinka įpareigojimą dalyvaujantiems byloje asmenims sąžiningai naudotis procesinėmis teisėmis ir nepiktnaudžiauti procesu (CPK 7, 95 straipsniai), o nustačius pažeidimus spręsti dėl CPK 95 straipsnio 2 dalyje nurodytų baudų taikymo atsakingiems asmenims.
66. Kaip teisingai nurodė suinteresuotas asmuo, piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis pasekmes reglamentuoja CPK 95 straipsnis. Teismas, nustatęs CPK 95 straipsnio 1 dalyje numatytus piktnaudžiavimo atvejus, t. y. jeigu asmuo nesąžiningai pareiškė nepagrįstą ieškinį (apeliacinį ar kasacinį skundą, prašymą atnaujinti procesą, pateikė kitą procesinį dokumentą) arba sąmoningai veikė prieš teisingą ir greitą bylos išnagrinėjimą ir išsprendimą, gali paskirti dalyvaujančiam byloje asmeniui iki 5 000 Eur baudą (CPK 95 straipsnio 2 dalis).
67. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad piktnaudžiavimas procesinėmis teisėmis reiškia naudojimąsi procesine teise ne pagal jos paskirtį. Piktnaudžiavimas procesinėmis teisėmis yra objektyvus elgesys, kuris nustatomas remiantis objektyviais išoriniais jo pasireiškimo požymiais. Piktnaudžiavimas procesinėmis teisėmis yra teisės pažeidimas, t. y. civilinio proceso teisės tiesiogiai draudžiamas elgesys, už kurį nustatyta galimybė taikyti teisinę atsakomybę, įtvirtintą CPK 95 straipsnyje. Įstatyme nustatytos teisės įgyvendinimas gali būti laikomas piktnaudžiavimu tik išimtiniais atvejais, kai tokia teise akivaizdžiai naudojamasi ne pagal jos paskirtį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-36-313/2018). Pagal CPK 95 straipsnį baudai dėl piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis paskirti būtinos sekančios sąlygos: šalies nesąžiningumas ir skundo nepagrįstumas jį pateikiant teismui arba sąmoningas veikimas prieš teisingą ir greitą bylos išnagrinėjimą ir išsprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-159-421/2016).
68. Teisėjų kolegija, įvertinusi pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) teisę teikti pakartotinį prašymą dėl užtikrinimo priemonių taikymo, bylos eigą, atsižvelgdama į suinteresuotų asmenų teikiamų prašymų kiekį ir turinį, neturi nei faktinio, nei teisinio pagrindų daryti išvadą, kad pareiškėjas, naudodamasis įstatymo jam suteikta teise teikti prašymus nagrinėjamoje byloje, piktnaudžiavo savo procesinėmis teisėmis, todėl suinteresuoto asmens prašymas skirti baudą pareiškėjui CPK 95 straipsnio 2 dalies pagrindu netenkinamas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

69. Pareiškėjas (*duomenys neskelbtini*) pateikė prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, kuriame prašo priteisti iš (*duomenys neskelbtini*) 4 275 Eur bylinėjimosi išlaidų, iš (*duomenys neskelbtini*) – 17 489,77 Eur ir iš suinteresuotų asmenų (*duomenys neskelbtini*) – 103 141,65 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Pateikė bylinėjimosi išlaidas pagrindžiančius įrodymus ir jų detalizaciją.
70. Suinteresuotas asmuo (*duomenys neskelbtini*) prašo priteisti iš pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) 13 331,18 Eur patirtų bylinėjimosi išlaidas.
71. Suinteresuotas asmuo pateikė prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, kuriame prašo iš pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) naudai priteisti (i) 110 733,15 Eur (su PVM) dydžio bylinėjimosi išlaidas advokato teisinei pagalbai apmokėti; (ii) 9 862,54 Eur dydžio išlaidas vertimams apmokėti ir (iii) 320,65 Eur (su PVM) kitų su civilinės bylos nagrinėjimu susijusias išlaidas.
72. Suinteresuotas asmuo pateikė prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, kuriame prašo priteisti suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*) naudai iš pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) 92 637,80 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
73. Kadangi pareiškėjo prašymas dėl arbitražo teismo sprendimo pripažinimo yra vykdomo yra patenkintas, suinteresuotiems asmenims jų patirtos bylinėjimosi išlaidos nėra atlyginamos.
74. Pagal CPK 98 straipsnio 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už

pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. To paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.

75. Pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalius dydžius (redakcija galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) (toliau – Rekomendacijos), nustatant priteistino užmokesčio už teikiamas teisines paslaugas dydį, teismas turi atsižvelgti į 8 punkte nurodytus maksimalius dydžius ir į 2 punkte nustatytus kriterijus: bylos sudėtingumą, teisinių paslaugų kompleksiskumą, specialių žinių reikalingumą, ankstesnį (pakartotinį) dalyvavimą toje byloje, būtinybę išvykti į kitą vietovę, negu registruota advokato darbo vieta, ginčo sumos dydį, teisinių paslaugų teikimo pastovumą ir pobūdį, sprendžiamų teisinių klausimų naujumą, šalių elgesį proceso metu, advokato darbo laiko sąnaudas ir kitas svarbias aplinkybes. Rekomendacijų 7 punkte nustatyta, kad rekomenduojami priteistini užmokesčio už advokato civilinėse bylose teikiamas teisines paslaugas maksimalūs dydžiai apskaičiuojami taikant nustatytus koeficientus, kurių pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių).
76. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į nagrinėjamos bylos eigą ir trukmę bei jos sudėtingumą, teisinių paslaugų kompleksiskumą, specialių žinių reikalingumą, sprendžiamų teisinių klausimų aktualumą bei šalių procesinį elgesį nagrinėjamoje byloje, taip pat į tai, sprendžia, kad pareiškėjo patirtos bylinėjimosi išlaidos yra pagrįstos ir nėra teisinio pagrindo jų sumažinimui. Todėl pareiškėjo prašymas yra tenkintinas visiškai ir jo patirtos bylinėjimosi išlaidos priteistinos iš suinteresuotų asmenų.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 290, 291, 809–811¹, 813 straipsniais, Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo 51 straipsniu,

n u t a r i a :

tenkinti pareiškėjo prašymą.

Pripažinti ir leisti vykdyti Lietuvos Respublikoje Švedijos Karalystės Stokholmo prekybos rūmų arbitražo instituto (*duomenys neskelbtini*) sprendimą byloje Nr. (*duomenys neskelbtini*).

Priteisti pareiškėjui (*duomenys neskelbtini*) 4 275 Eur (keturis tūkstančius du šimtus septyniasdešimt penkis eurus) bylinėjimosi išlaidų iš suinteresuoto asmens (*duomenys neskelbtini*).

Priteisti pareiškėjui (*duomenys neskelbtini*) 17 489,77 Eur (septyniolika tūkstančių keturis šimtus aštuoniasdešimt devynis eurus ir 77 euro centus) bylinėjimosi išlaidas iš suinteresuotų asmenų (*duomenys neskelbtini*) lygiomis dalimis, t. y. atitinkamai po 8 744,88 Eur ir 8 744,87 Eur.

Priteisti pareiškėjui (*duomenys neskelbtini*) 103 141,65 Eur (vieną šimtą tris tūkstančius vieną šimtą keturiasdešimt vieną eurą ir 65 euro centus) bylinėjimosi išlaidas iš suinteresuotų asmenų (*duomenys neskelbtini*) lygiomis dalimis, t. y. po 25 785,41 Eur iš kiekvieno.

Ši nutartis per 30 dienų nuo jos priėmimo dienos gali būti skundžiama Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

Teisėjai

Asta Radzevičienė

Antanas Rudzinskas

Vigintas Višinskis